

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1930 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring i lagen om samhällets barnavård.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 117, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Björk* i Tryde yrkat, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggande av förslag till sådan ändring i lagen om samhällets barnavård, att i fall, som av motionären påtalats i motionen, lagen måtte lämna effektiv utväg till barnafaderns tvingande att fullgöra honom åvilande försörjningsskyldighet.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för berörda hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i den ordning, § 46 riksdagsordningen föreskriver, begärt yttrande av statens inspektör för fattigvård och barnavård. Det yttrande, som i anledning härav inkommit, finnes fogat såsom bilaga vid detta utlåtande; och hänvisar utskottet till detsammas innehåll.

Bestämmelserna om arbetsföreläggande såsom medel för framtvingande av försörjningspliktens fullgörande innehållas i 72 § lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård.

Gällande lagbestämmelser.

Lagrummet har följande lydelse:

Skyldig att efter föreläggande av barnavårdsnämnden inställa sig till och efter sin förmåga fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete är

a) den, som av lastbarhet, vårdslöshet, lättja eller liknöjdhet så försummar sina skyldigheter mot sitt barn, som ej fyllt sexton år, att skyddsuppfostran eller samhällsvård måste beredas detta, och tillika undandraget sig fullgörandet av den honom härför åliggande ersättningsskyldighet, samt

b) den, som enligt av domstol meddelat slutligt utslag eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, som ej fyllt sexton år, men av lättja eller liknöjdhet underlåter att fullgöra denna plikt och härigenom föranleder sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomma barnet, att särskild åtgärd mot den försumlige provas påkallad för att framtvinga underhållsskyldighetens fullgörande.

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 9 saml. 2 avd. 21 häft. (Nr 26.)

Den arbetsskyldige må kvarhållas å anstalten eller i arbetet, intill dess grundad anledning föreligger till antagande, att han skall söka efter förmåga fullgöra sina skyldigheter mot barnet; dock må han ej kvarhållas i oavbruten följd under längre tid än ett år.

Vad i 71, 72, 74, 75 och 76 §§ i lagen om fattigvården är stadgat om inverkan av arbetsskyldighetens fullgörande, om handräckning samt om varning och tvångsarbete såsom påföljd vid underlåtenhet av eller tredska eller dåligt uppförande vid utförande av anvisat arbete skall i motsvarande tillämpning lända till efterrättelse, med iakttagande dock, att vad enligt nämnda §§ åligger fattigvårdsstyrelsen i stället skall ankomma på barnavårdsnämnden.

Motiveringen till gällande lagbestämmelser. Såsom motivering till förevarande lagrum hade i propositionen nr 150 till 1924 års riksdag (sid. 204 ff.) av föredragande departementschefen anförts följande:

Arbetskyldighet. Jämlikt 71 § fattigvårdslagen har fattigvårdsstyrelsen möjlighet att i vissa fall, i ändamål att framtinga fullgörande av försörjningsplikt, förelägga den försörjningspliktige arbetsskyldighet. Detta kan ske, om denne genom lättja eller liknöjdhet ådrager den försörjningsberättigade sådan nöd, att obligatorisk fattigvård (1 § fvl.) måste lämnas den försörjningsberättigade. För arbetsskyldighetens inträdande fordras visserligen, att fattigvård utgår, men skyldigheten upphör ej med nödvändighet, när fattigvård ej längre åtnjutes, utan avgörande för arbetsskyldighetens upphörande är den omständigheten, huruvida grundad anledning föreligger till antagande, att den arbetsskyldige skall söka efter förmåga försörja sig och de sina. Genom det förelagda arbetets utförande anses han fullgöra honom åliggande skyldighet att ersätta kostnad för fattigvård, som under tiden må tilldelas de försörjningsberättigade. Arbetet fullgöres å arbetshem eller annorstädes.

Kommittén har även i sitt förslag till barnavårdsdrag upptagit bestämmelser om arbetsskyldighet. Såvitt angår det fall, att barn omhändertagits jämlikt 6 kap. i kommitténs förslag (samhällsvård enligt föreliggande förslags terminologi), har kommittén föreslagit i huvudsak samma villkor som i fattigvårdslagen, nämligen att fadern eller modern genom lättja eller liknöjdhet varit orsak till att barnet måst omhändertagas, varjämte såsom ytterligare förutsättning uppställts, att den försumlige underlåter att fullgöra fastställd bidragsskyldighet. Kommittén har vidare föreslagit, att arbetsskyldighet skall kunna föreläggas, om någon genom lastbarhet eller vårdslöshet orsakat, att hans barn, som ej fyllt 16 år, omhändertagits för skyddsufffostran samt fastställd bidragsskyldighet ej heller fullgjorts.

Såsom kommittén betonat, bör den omständigheten, att verksamheten beträffande de helt omhändertagna fattiga barnen överflyttas från fattigvårdsstyrelsen till barnavårdsnämnden, ej föranleda, att man beträffande dessa barn avstår från det kraftiga tvångsmedel till försörjningsskyldighetens fullgörande, som ligger i fattigvårdslagens föreskrifter om arbetsskyldighet. Lika med kommittén anser jag, att samma tvångsmedel bör tillämpas gentemot föräldrar, som försumma sina barns fysiska och sedliga vård och fostran. I de avgivna yttrandena har denna ståndpunkt icke gjorts till föremål för erinringar. Såsom förutsättningar för arbetsskyldighet finner jag böra uppställas, att någon av lastbarhet, vårdslöshet,

lätta eller liknöjdhet så försummar sina skyldigheter mot sitt barn, som ej fyllt sexton år, att skyddsufffostran eller samhällsvård måste beredas detta samt att han tillika undandrager sig fullgörandet av den honom härför åliggande ersättningsskyldighet. Uttrycket »undandrager sig» tages härvid i samma betydelse som i 14 kap. 35 § strafflagen, d. v. s. det förutsättes icke blott, att den ersättningsskyldige erhållit anmaning att utgiva ersättning utan även att han är i stånd att fullgöra sin ersättningsplikt. För att arbetsföreläggande skall kunna meddelas fordras givetvis, att barnet alltjämt är omhändertaget. (Jfr Nytt jur. ark. 1922 s. 347.)

I en till mig ställd skrivelse från Stockholms stads barnavårdsnämnd har ifrågasatts utsträckt tillämpning av arbetsföreläggande såsom medel för framtvingande av försörjningspliktens fullgörande särskilt i förhållande till barn utom äktenskap.

*Skrivelse
från Stock-
holms stads
barnavårds-
nämnd.*

Nämnden framhåller, hurusom i de fall, då i anledning av faderns försummelse fattigvård till barnet utgått, arbetsföreläggande enligt 71 § fattigvårdslagen visat sig vara ett verksamt medel att förmå fadern att fullgöra sin betalningsskyldighet, men att denna utväg icke stode öppen i de fall, där barnets moder, oaktat fadern icke bidroge till barnets underhåll, kunde nödortfött försörja barnet och fattigvård därför icke utginge. Nämnden åberopar en redogörelse för ett fyrtiotal dylika fall, hopsamlade från tio hos nämnden anställda barnavårdsmän, samt meddelar vidare, att barnavårdsmännens i Stockholm förening hos nämnden såsom ett missförhållande betecknat, att arbetet med fastställande av barnets börd och faderns underhållsskyldighet i dylika fall vore ur ekonomisk synpunkt resultatöst. I fortsättningen av sin skrivelse framhåller nämnden, att det låge nära till hands att införa en anordning, motsvarande den i 71 § fattigvårdslagen föreskrivna. Den omständigheten, att barnets moder av egna medel bestrede den del av kostnaden för barnets underhåll, som det rätteligen ålåg fadern att betala, borde nämligen icke ställa fadern i gynnsammare ställning, än om fattigvården nödgats ingripa. Syftet med en dylik anordning vore även densamma som i fattigvårdslagen: att bryta en tredskande vilja. Måhända stötte emellertid denna anordnings genomförande på praktiska svårigheter. En annan utväg, vilken föreföll enklare, vore att tillgripa straff, i vilket hänseende erinrades om en av kommittén föreslagen straffbestämmelse. Då ifrågavarande spörsmål syntes böra vinna sin lösning i samband med den nya barnavårdslagstiftningen, hemställdes, att vid dess behandling uppmärksamhet ägnades jämväl åt denna fråga.

Gemensamt för flertalet av de fall, vilka finnas upptagna i den vid nämndens skrivelse fogade redogörelsen, synes vara, att fäderna hava inkomster men på ett eller annat sätt lyckats undgå exekution i form av utmätning, konkurs eller införsel. De hava sålunda befunnits sakna utmätningbara tillgångar, och mot dem riktade konkursansökningar hava avslagits. Av en del av fallen framgår, att denna utgång berott på att tillgångarna »skrivits på hustrun» eller på barnen i äktenskap, en del hava tydligen varit s. k. hemmasöner eller åtminstone sådana, som gjort gällande, att de för sitt arbete hos anhöriga endast vore avlönade med mat och kläder eller med allenast mat. Icke heller försök att genom införsel uttaga betalning hava krönts med framgång, när fäderna icke varit fast anställda hos arbetsgivare utan varit t. ex. agenter eller chaufförer, som »kört extra», och dylikt. I vissa fall har fadern, då ansökan om införsel gjorts, lämnat förut innehavd fast anställning och härigenom undgått exekution. I åtskilliga av de relaterade fallen hava fädernas

inkomster varit avsevärda, under det att mödrarna tydligen i allmänhet med svårighet försörjt barnen eller för deras underhåll måst anlita anhörigas hjälp.

Den ifrågavarande redogörelsen är ägnad att ur huvudstadens synpunkt på ett synnerligen bjärt sätt belysa ett beklagligt missförhållande, som även annorstädes varit föremål för berättigad uppmärksamhet.¹ Från landsbygden har ofta påtalats, att myndigheterna i många fall stå praktiskt taget maktlösa vid försök att av s. k. hemmasöner framtinga försörjningsbidrag, vilkas erläggande åvilar dem enligt dom eller i vederbörlig form träffat avtal. Trots de till synes långt gående maktmedel, som vår moderna familjerättslagstiftning lagt i myndigheternas händer för framtingande av underhållsskyldighetens fullgörande, är det tyvärr tydligt, att förslagna och samvetslösa försörjare ändock i många fall äro i stånd att göra lagbestämmelserna fullständigt illusoriska. Det kan häremot måhända invändas, att i de mest ömmande fallen, nämligen de, då modern icke kan utan fattigvårdens ingripande ens nödtorftigt försörja barnet, arbetsföreläggande dock kan komma till tillämpning och fadern härigenom tvingas att göra sin plikt. Men det måste utan tvivel anses vara i hög grad stötande, att en moder, som med de största ansträngningar, kanhända med uppjudande av sina yttersta krafter, förtjänar nätt och jämnt så mycket, att det räcker för henne och barnet, och därför icke kommer i åtnjutande av fattigvård, skall, trots att dom eller avtal föreligger och mannen är i stånd att bidra till barnets underhåll, vara i nu ifrågavarande hänseende väsentligt sämre ställd än den, som i liknande situation anlitar fattigvården. Och ur barnets synpunkt torde ett dylikt förhållande icke kunna anses försvarligt. Genom lagen om barn utom äktenskap har barnet tillförsäkrats »uppehälle och uppfostran efter ty med avseende å båda föräldrarnas villkor må anses skäligt» och i dom eller avtal, varigenom faderns underhållsbidrag bestämes, skall tagas hänsyn härtill. Tillvaratagandet av barnets rätt vid avtals ingående har ansetts så viktigt, att i lagstiftningen särskilda garantier till skydd för densamma skapats. Det har nämligen stadgats, att avtal om underhållsbidrag skall upprättas i viss form och godkännas av barnavårdsman eller barnavårdsnämnden. Mot bakgrunden av detta lagstiftarens tillgodoseende av barnets rätt vid avtalets ingående framstå möjligheterna för barnet att i fall, varom här är fråga, komma i åtnjutande av sin rätt såsom allt annat än ljusa. Även om barnet genom avtal eller dom tillförsäkrats jämförelsevis rikliga förmåner, är barnet, då maktmedel mot fadern saknas, helt och hållet beroende av moderns i de flesta fall mycket knappa arbetsförtjänst eller av moderns anhörigas bistånd. Helt visst kommer barnet i sådant fall sällan i åtnjutande av uppehälle och uppfostran

¹ I en enquête angående 1917 års barnlagar i Svenska fattigvårdsförbundets tidskrift under åren 1922 och 1923 har denna fråga berörts i flera inlägg. I en sammanfattning av enquëten (införd i 3—4 häftet för år 1923 s. 101) yttras i denna del följande:

»Den måhända mest i ögonen fallande bristen, vilken därför också från många håll blivit påpekad, är omöjligheten att komma tillrätta med åtskilliga tredskande barnafäder, vilka väl erkänt faderskapet, men sedan på intet vis kunna förmås att betala underhållsbidrag. Dessa äro framför allt av tvenne slag, dels de vida beryktade hemmasönerna, vilka ofta kunna tillhöra burgna hem, men som varken ha ordentligt avlönat arbete eller egen förmögenhet, varför lika litet införsel som utmätning hos dem går att erhålla, dels lösarbetare, som flacka från plats till plats och stanna så kort tid på varje ställe, att införsel ej hinner ordnas. Det enda fall, vari man kan pressa en dylik försumlig fader, är, om moder och barn komma i sådan nöd, att fattigvård enligt § 1 måste tillgripas. I sådant fall kan han enligt fattigvårdslagens § 71 föreläggas arbete. Och åtskilliga unga män, som ställts inför den eventualiteten, ha märkvärdigt snabbt visat sig kunna ordna sina mellanhavanden med barnmodern. Men under andra förhållanden än detta speciella är mannen oätkomlig. För att lagen ej i viss mån skall bli illusorisk, fordras här otvivelaktigt ändring. Enklast vore kanske denna, om § 71 i fattigvårdslagen omarbetades, så att den finge större räckvidd, såsom i åtskilliga inlägg föreslagits.»

»efter ty med avseende å båda föräldrarnas villkor må anses skäligt». Men att tillse, att denna i lagen uttalade viktiga princip må, så långt sig göra låter, vinna praktisk tillämpning är förvisso ett samhällsintresse av icke ringa vikt, icke blott ur humanitär synpunkt utan även med hänsyn till angelägenheten av att det uppväxande släktet bibringas den bästa fostran till samhällsduglighet, som omständigheterna medgiva. Förbises må icke heller vikten ur samhällets synpunkt av att modern och barnet stödjas genom bidrag från fadern, så att samhället undgår att lämna hjälp. Enligt min mening bör därför ett inskridande äga rum från samhällets sida för framtvängande av försörjningspliktens fullgörande. Även för att tvinga föräldrar till barn i äktenskap att fullgöra sin underhållsskyldighet bör i motsvarande fall åtgärd vidtagas från det allmännas sida.

Frågan är då, huru detta lämpligast skall ske.

Till belysande av detta spørsmål torde här böra lämnas en redogörelse för den norska lagstiftningen i detta hänseende. I »Lov om barn, hvis forældre ikke har indgaaet egteskap med hverandre» §§ 30 och 31 stadgas dels straff, dels arbetstvång för den, som underlåter att betala uppfostringsbidrag till barn utom äktenskap, fastän han har medel att fullgöra betalningen eller förmåga att förvärva sådana medel. Straffet är böter eller fängelse intill 3 månader. Ådömt straff kan helt eller delvis bortfalla, om den dömd, på sätt nedan sägs, förelägges arbete. Domstolen kan nämligen, om straff ådömes, bemyndiga åklagarmyndigheten att för en tid av högst 6 månader antingen anbringa den dömd i offentligt arbete eller hos enskilda, därest det kan ske så, att erfordrigt belopp kan utfås till fullgörande av hans bidragsplikt, eller att insätta honom i tvångsarbetshus eller i annan av konungen godkänd anstalt, till dess han betalar eller ställer säkerhet för vad han är skyldig eller så stor del därav, som bidragsfogden bestämmer. Vissa bestämmelser äro meddelade till förebyggande av att insättandet i anstalt skall ske till hinder för fullgörande av annan försörjningsplikt m. m.

Norsk lagstiftning.

Vad till en början angår den av kommittén föreslagna och jämväl i Stockholms stads barnavårdsnämnds ifrågavarande framställning berörda anordningen med straff för försummad försörjningsplikt, kommer jag att i 10 kap. närmare behandla detta spørsmål. Jag vill emellertid redan i detta sammanhang meddela, att jag icke anser den sålunda föreslagna utvägen för ifrågavarande syftes vinnande vara för närvarande framkomlig.

Departementschefen.

Däremot synes mig den i fattigvårdslagstiftningen begagnade anordningen med arbetsföreläggande böra komma till användning. Denna anordning har visat sig vara ett ytterst verksamt medel för framtvängande av försörjningspliktens fullgörande. I de flesta fall, då möjlighet förelegat att fullgöra försörjningsplikten — och endast i dylikt fall må arbetsföreläggande givas — har föreläggandet åstadkommit snart sagt omedelbart fullgörande av betalningsskyldigheten, och vidare åtgärder hava icke behövt tillgripas. Ett anlitande av denna metod mot personer, som i nu ifrågavarande hänseenden av uppenbart trots åsidosätta sina lagliga skyldigheter, torde icke heller vara ägnat att stöta den allmänna rättsuppfattningen. Tvärtom synes en dylik anordning vara ägnad att tillgodose ett i vida kretsar omfattat socialt rättfärdighetskrav. Gränsen är för övrigt synnerligen svävande mellan det fall, då modern erhåller fattigvård och det fall, då så ej är förhållandet, vilket framgår bl. a. därav, att en inkomst, som i somliga kommuner anses utesluta fattigvård, i andra med liknande levnadskostnader icke har sådan verkan. Härtill kan läggas, att på en del håll myndigheterna för att vinna möjlighet

att använda tvångsmedel mot försörjarna i fråga tilldela mödrarna fattigvård, fastän enligt eljest tillämpade principer sådan ej skulle utgått. Och på vissa håll tillgår så, att modern utackorderar barnet men efter någon tid — stundom med vederbörande myndighets goda minne — underlåter att betala fosterlegan, med påföljd att fosterföräldrarna begära fattigvård för barnet, varefter arbetsföreläggande meddelas fadern och, såsom en nästan omedelbar konsekvens därav, betalning verkställes. Ett dylikt kringgående av lagen — låt vara i än så lofvärd mening — kan emellertid icke anses tilltalande. Enligt min mening bör stöd i lag givas åt ett förfarande med arbetsföreläggande i vissa fall, även då hjälp från det allmänna ej utgår. En liknande anordning tillämpas, såsom av det föregående framgår, i Norge, fastän man där för arbetspliktens fullgörande icke har att tillgå några mot våra arbetshem svarande anstalter utan nödgas anlita tvångsarbetsanstalterna.

Av nu angivna skäl har i 72 § föreslagits arbetstvång i vissa fall för den, som försummar sin underhållsskyldighet mot sitt barn. Därvid har det ansetts nödigt att såsom en första förutsättning för stadgandets tillämplighet uppställa, att försörjaren är enligt av domstol meddelat slutligt utslag eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag. Ett fixerande på angivet sätt av den försumliges underhållsskyldighet torde nämligen vara en nödvändig förutsättning för konstaterande av huruvida sådan försumlighet förelegat, som må föranleda arbetstvång. (Jämlikt 28 eller 29 § i lagen om barn utom äktenskap meddelat provisoriskt förordnande om utgivande av underhållsbidrag bör sålunda ej kunna ligga till grund för arbetstvång.) Vidare bör sådant endast kunna ifrågakomma mot den, som är enligt fattigvårdslagen ovillkorligt försörjningspliktig mot sitt barn, d. v. s. endast om barnet ej fyllt 16 år. Underlåtenheten bör ej vara beroende av bristande arbetsförmåga eller dylik anledning, utan skall hava sin grund i lättja eller liknöjdhet å försörjarens sida. Och slutligen bör ej varje underlåtenhet, som har dylik grund, kunna föranleda arbetstvång, utan den skall vara av viss, icke alltför oväsentlig betydelse med hänsyn till barnets uppehälle och uppfostran. Det synes nämligen böra fordras, att den skall föranleda sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomma barnet (lagen om barn i äktenskap 3 § och lagen om barn utom äktenskap 3 §), att ett ingripande från det allmännas sida i form av arbetsföreläggande befinnes påkallat. Vid prövning av om så kan anses vara fallet, läres hänsyn böra tagas bland annat till vissa i det föregående omförmälda synpunkter, nämligen angelägenheten av att barnets och moderns villkor underlättas, så att barnet besparas onödiga umbäranden, samhällets intresse av att barnet erhåller vård och uppfostran, som äro ägnade att göra det till en så samhällsduglig medborgare som möjligt, och slutligen att samhället genom tvånget mot fadern till bidragsskyldighetens fullgörande tryggas mot risken att förr eller senare nödgas ingripa genom fattigvård eller genom barnets omhändertagande. Ett inskridande i nu föreslagen ordning mot fadern till ett barn, vars moder befinner sig i särdeles goda ekonomiska villkor, under det att faderns villkor äro jämförelsevis knappa, kan sålunda ej anses böra äga rum. Endast i ytterst sällsynta undantagsfall torde emellertid svårighet kunna uppstå för avgörande, huruvida försummelsen föranleder sådan försämring av barnets villkor, att samhällets inskridande är påkallat.

Jag har nu angivit de förutsättningar, under vilka arbetsföreläggande enligt min mening skall kunna meddelas. Sådant bör kunna givas icke blott

föräldrar till barn utom äktenskap utan även föräldrar till barn i äktenskap. Av stadgandet i 78 § följer, att vad nu sagts om föräldrar gäller adoptant, när fråga är om adoptivbarn.

Beträffande det förelagda arbetet torde i tillämpliga delar böra gälla det samma som enligt fattigvårdslagen. Den försumlige bör sålunda vara skyldig att efter föreläggande av barnavårdsnämnden inställa sig till och efter sin förmåga fullgöra honom å fattigvårdsanstalt (arbetshem) eller eljest anvisat arbete. Å anstalten eller i arbetet torde ett kvarhållande böra äga rum, intill dess grundad anledning föreligger till antagande, att han skall söka efter förmåga fullgöra sina skyldigheter mot barnet. Är arbetsföreläggandet grundat på att barnet omhändertagits av barnavårdsnämnden, må arbetstvånget kunna fortgå även efter det omhändertagandet upphört. Över längre tidsperiod än ett år i oavbruten följd torde dock kvarhållandet icke böra i något fall utsträckas.

Om inverkan av arbetsskyldighetens fullgörande, om handräckning samt om varning och tvångsarbete såsom påföljd vid underlåtenhet av eller tredska eller dåligt uppförande vid utförande av anvisat arbete torde böra i motsvarande tillämpning gälla bestämmelserna i 71, 72, 74, 75 och 76 §§ fattigvårdslagen.

Med utgångspunkt från ett i motionen återgivet fall angående tillämpning av 72 § b) i lagen om samhällets barnavård har motionären ifrågasatt sådan ändring av ifrågavarande lagrum, att barnavårdsnämnd erhåller befogenhet att förelägga arbetsskyldighet även i sådana fall då genom faderns resp. moderns försumlighet icke föranledes sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkommer barnet, att särskild åtgärd mot den försumlige prövas påkallad för att framtvunga underhållsskyldighetens fullgörande. **Utskottet.**

Ehuru utskottet anser, att det syfte, som motionären velat främja genom den föreslagna lagändringen, är behjärtansvärt, kan utskottet likväl icke förorda densamma.

Arbetsföreläggande är ett tvångsmedel, som staten hittills använt för att framtvunga försörjningsskyldighetens fullgörande av barnets fader resp. moder i sådana fall, då eljest försämring i barnets uppehälle eller uppfostran skulle inträffa. Uppenbart bör detta tvångsmedel icke tillgripas, därest barnet kan utan märkbar försämring i dess uppehälle och uppfostran underhållas av den icke försumlige partens tillgångar. I annat fall skulle arbetsföreläggandet i själva verket innebära en tvångsåtgärd för att förhjälpa den betalande parten att erhålla ersättning för utgift, som föranletts därav att den andra parten icke fullgjort honom lagligen ålagd betalningsskyldighet. Att beröva en person friheten av sådan anledning torde icke stå i överensstämmelse med nutida rättsuppfattning. För övrigt må erinras, att lagen anvisar andra utvägar för ernående av betalning från den försumlige, nämligen införsel i lön och utmätning.

Utskottet tillåter sig fördenskull hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens
åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 april 1930.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman, von Sydow*,* *Almkvist, Sigfrid Hansson,*
Thorberg † och *Mellén*, fröken *Hesselgren** samt herr *Hagman*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar,* *Ros, Johanson* i Halla-
gården, *Andersson* i Rasjön, *Johansson* i Sollefteå,* *Sandström, Hansson* i
Trollhättan och *Osberg**.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

†) Avliden efter beslutets fattande.

Bilaga 1.

Statens inspektör för fattigvård
och barnavård.

Till riksdagens andra lagutskott.

Genom beslut den 31 januari 1930 har Kungl. Maj:t anbefallt mig att till utskottet avgiva av utskottet begärt yttrande över en inom andra kammaren av herr Björk i Tryde väckt motion, nr 117, angående viss ändring i lagen om samhällets barnavård.

Till åtlydnad härav får jag anföra följande.

Av motionärens redogörelse för det av honom åberopade regeringsrättsutslaget läres framgå, att den i målet begärda handräckningen för faderns inställande å arbetshem vägrats på den grund, att med hänsyn till moderns ekonomiska ställning faderns underlåtenhet att utgiva honom ådömt underhållsbidrag icke ansetts medföra sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomme barnet, att ett ingripande från det allmännas sida i form av ett arbetsföreläggande varit påkallat.

Motionen synes sålunda avse utvidgning av arbetstvängets tillämplighetsområde till fall, likartade med det refererade.

Över motionen har jag hört statens samtliga fattigvårds- och barnavårdskonulerter samt införskaffat yttranden från barnavårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gävle.

Av nämnda myndigheter har hälften yttrat sig i tillstyrkande riktning, medan de övriga ställa sig avvisande mot den av motionären ifrågasatta lagändringen.

Till stöd för bifall till motionen har i huvudsak anförts, att trots de kraftiga maktmedel, som lagen om samhällets barnavård lagt i vederbörande myndigheters händer för att framtvunga underhållsskyldighetens fullgörande, förekomme det alltjämt att försörjaren i allt för många fall lyckades undandra sig honom åvilande försörjningsplikt endast genom att hänvisa till att modern försörjde deras barn och att barnet ej lede någon nöd. Det finge betraktas som upprörande att fadern till ett utom äktenskapet fött barn kunde undandra sitt barn det fastställda underhållsbidraget, ehuru han mycket väl kunde fullgöra detsamma, endast därför att modern med uppjudande av sina yttersta krafter och med mycken försakelse lyckades undgå att anlita barnavårdsnämnden i och för barnets omhändertagande eller att anropa fattigvården om understöd till barnet.

Å andra sidan har framhållits, att bestämmelsen i 72 § b) i lagen om samhällets barnavård lade en mycket vittgående befogenhet i barnavårdsnämndernas händer. Barnavårdsnämndernas möjlighet att meddela arbetsföreläggande vore enligt nämnda lagrum betydligt större än fattigvårdsstyrelsernas enligt fattigvårdslagens motsvarande föreskrifter. Därest nu gällande stadganden fullt utnyttjades, syntes möjlighet att på effektivt sätt efterhålla försunliga försörjare i regel icke saknas.

Av de till mig inkomna yttrandena må följande återgivas.

Stockholms barnavårdsnämnd anför bland annat.

»Motionen synes närmast rikta sig mot den begränsning i fråga om tillämpningen av förevarande stadgande, som ligger i kravet på att underlåtenheten

skall vara av icke alltför ringa betydelse med hänsyn till barnets uppehälle och uppfostran. Uppställandet av denna förutsättning torde få antagas hava föranletts av hänsyn till angelägenheten av att man vid införande i lagstiftningen av en nyhet av mera genomgripande betydelse — det gällde dock att kunna beröva en person friheten på förut icke medgivna grunder — bör framgå med viss försiktighet.

Enligt nämndens erfarenhet har stadgandet redan i sin nuvarande form haft en utomordentligt god verkan såsom medel att tvinga försumlige försörjare att fullgöra sin underhållsplikt. På grund härav och då bestämmelsen ännu icke varit i tillämpning mer än några få år synes det icke tillrådligt att redan nu företaga en utvidgning av densamma. Härför torde krävas längre erfarenhet.»

Norrköpings barnavårdsnämnd anför bland annat, att grundtanken i 72 § b) i barnavårdslagen syntes vara att i det minderåriga barnets intresse skapa ett särskilt tvångsmedel mot underhållsskyldig, som genom lättja och liknöjdhet föranledde försämring i barnets rätt till försörjning. Barnavårdsnämndens ingripande i sådana fall, då barnets rätt och bästa — trots den underhållsskyldiges försummelse — ej i något avseende äventyrades, ägde däremot närmast karaktären av en handräckning åt den andra underhållsskyldige. Då man toge i betraktande dels den omständigheten, att föräldrarna i förhållande till barnet och samhället rätteligen borde svara solidariskt för underhållet och att det alltså vore ett den ej försumliges privata intresse att av den andre söka åter den del av kostnaden, som han borde bära, dels också den omständigheten att i andra fordringsförhållanden människor emellan fullt lika ömmande skäl kunde av den berättigade åberopas utan att dock lagen funnit anledning att gynna denne med ett särskilt tvångsmedel, kunde man hysa betänkligheter mot att tillerkänna fader eller moder, som vore i stånd att ensam bära hela kostnaden för barnets underhåll, en sådan förmån.

I samma riktning uttalar sig *Malmö barnavårdsnämnd*, som i ett längre yttrande bland annat framhållit, att det i motionen åberopade rättsfallet ej kan anses vara prejudicerande. Med hänsyn till de beaktansvärda synpunkter, som nämnden anfört, har jag ansett mig böra härjämte foga en avskrift av nämndens yttrande.

I det från *Gävle barnavårdsnämnd* inkomna yttrandet framhålles, att genom en lagändring i den riktning motionen avsåge skulle arbetsföreläggandet närmast få karaktären av att vara ett straff. Det vore icke utan att man i detta sammanhang komme att tänka på ett återupplivande i modern form av den gamla bysättningen.

En av konsulenterna har anfört i huvudsak följande:

Försök att med stöd av bestämmelserna i 71 § i lag om fattigvården och 72 § i lagen om samhällets barnavård komma till rätta med mindre ansvarsställande barnafäder hade allt för ofta misslyckats. Orsakerna till detta negativa resultat av dessa lagparagrafers tillämpning kunde vara olika; någon gång vore arbetsföreläggandet givet av fel myndighet, beroende på svårigheten att avgöra om ett ärende tillhör fattigvårdsstyrelsens eller barnavårdsnämndens verksamhetsområde; en annan gång kunde det vara den kommunala myndighetens oförmåga att avgöra hur ett sådant ärende skulle behandlas och slutligen kunde även den möjligheten tänkas förekomma, att vederbörande landsfiskal hade ett, från barnavårdsnämndens synpunkt sett, allt för gott hjärta gent emot den, vars införfpassande till arbetshem begärts. I flertalet fall hade det dock varit den snäva gräns, som de lagstiftande myndigheterna, för att undvika allt för grovt missbruk av dessa bestämmelser, dragit för lagens tillämpning. Mot ut-

vidgandet av denna gräns hyste konsulenterna starka betänkligheter, huvudsakligast därför, att så många av de kommunala organen hade visat sig sakna möjlighet avgöra, vad som vore en lagbestämmelses innehåll och ändamål samt så gärna låtit känsluskäl vara avgörande vid beslutsfattande. I många fall hade de också svårt att hålla sig inom lagens ram. Ett typiskt fall härför utgjorde det av motionären refererade.

Bland de av mig hörda myndigheterna äro sålunda meningarna delade rörande behovet och lämpligheten av den ifrågasatta lagändringen. Å ena sidan har framhållits önskvärdheten av att arbetstvång kan tillämpas även i de av motionären avsedda fallen men å andra sidan göras, särskilt av de större städernas barnvårdsnämnder, gällande vissa betänkligheter. Dessa synas i och för sig motiverade, och med hänsyn till att ifrågavarande nämnder få anses sitta inne med den största erfarenheten på förevarande område synes man icke kunna undgå att tillerkänna deras invändningar ökad betydelse.

Av de medel, barnvårdsnämnderna för närvarande äga för att av fadern till ett barn utkräva hans bidrag till barnets uppehälle, torde arbetsföreläggandet vara bland de kraftigaste, avsett att användas, då de övriga visat sig verkningslösa. Arbetstvånget innebär en ganska väsentlig inskränkning i den underhållsskyldiges personliga frihet och har med hänsyn härtill ansetts böra komma till användning blott under vissa förutsättningar.

Såvitt mig är bekant, har — såsom också vitsordas av de flesta myndigheter, vars yttranden jag inhämtat — arbetstvånget i dess nuvarande utformning på det hela taget fungerat tillfredsställande och visat sig vara ganska effektivt, när det gäller att förmå en tredskande barnafader att fullgöra sin underhållsskyldighet. Att använda arbetsföreläggandet såsom radikalmedel för att i varje fall indriva uteblivet uppfostringsbidrag har aldrig varit avsett.

Jag får i detta sammanhang hänvisa till vad föredragande departementschefen vid framläggande för 1924 års riksdag av proposition (nr 150) med förslag till lag om samhällets barnavård m. m. anförde i förevarande ämne. Han yttrade därvid bland annat (sid. 209—210).

»Varje underlåtenhet, som har sin grund i lättja eller liknöjdhet å försörjarens sida, bör ej kunna föranleda arbetstvång, utan den skall vara av viss, icke alltför oväsentlig betydelse med hänsyn till barnets uppehälle och uppfostran. Det synes nämligen böra fordras, att den skall föranleda sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomma barnet (lagen om barn i äktenskap 3 § och lagen om barn utom äktenskap 3 §), att ett ingripande från det allmännas sida i form av arbetsföreläggande befinnes påkallat. Vid prövning av om så kan anses vara fallet, läser hänsyn böra tagas bland annat till vissa i det föregående omförmälda synpunkter, nämligen angelägenheten av att barnets och moderns villkor underlättas, så att barnet besparas onödiga umbäranden, samhällets intresse av att barnet erhåller vård och uppfostran, som äro ägnade att göra det till en så samhällsduglig medborgare som möjligt, och slutligen att samhället genom tvånget mot fadern till bidragsskyldighetens fullgörande tryggas mot risken att förr eller senare nödgas ingripa genom fattigvård eller genom barnets omhändertagande. Ett inskridande i nu föreslagna ordning mot fadern till ett barn, vars moder befinnes sig i särdeles goda ekonomiska villkor, under det att faderns villkor äro jämförelsevis knappa, kan sålunda ej anses böra äga rum. Endast i ytterst sällsynta undantagsfall torde emellertid svårighet kunna uppstå för avgörande, huruvida försummelsen föranleder sådan försämring av barnets villkor, att samhällets inskridande är påkallat.»

Av det anförda torde framgå, att lagstiftaren tagit sikte på att barnets bästa

skall tillgodoses. De av departementschefen anförda skälen för arbetstvångets tillämplighetsområde synas mig fortfarande bärande. Med föräldrarnas inbördes mellanhavanden tager lagen i detta sammanhang icke någon direkt befattning.

Beträffande det i motionen refererade rättsfallet får jag åberopa de synpunkter härutinnan, som Malmö barnavårdsnämnd i bifogade yttrande framhållit, och ansluter jag mig för egen del till den uppfattningen, att berörda rättsfall ej kan anses prejudicerande. Det lär icke vara tillrådligt att till utgångspunkt för en lagändring taga ett icke prejudicerande rättsfall och därpå byggda slutsatser.

Även om motionens syfte kan anses behjärtansvärt, lära emellertid betänkligheter kunna resas mot att nu upptaga frågan till närmare omprövning. Lagen om samhällets barnavård har ju varit gällande endast ett fåtal år. Härunder synes man hava haft övervägande gynnsamma erfarenheter vid dess tillämpning. När det gäller ett så pass kännbart ingrepp i den enskildes frihet som det, varom här är fråga, lär man böra avvakta ytterligare en längre tids lärdomar, innan man går in för en utsträckning av arbetstvångets användning till andra fall än dem, som ursprungligen avsetts.

På grund härav och under åberopande av vad i övrigt i det föregående anförts får jag avstyrka bifall till förevarande motion.

Stockholm i statens fattigvårds- och barnavårdsinspektion den 20 februari 1930.

G. H. von Koch.

Bilaga 2.

Till

Statens inspektör för fattigvård och barnavård,
Herr Kanslirådet G. H. von Koch,
Kungl. Socialdepartementet,

Stockholm.

I skrivelse den 1 innevarande februari har yttrande från Malmö stads barnavårdsnämnd begärts rörande en av herr Björk i Tryde vid årets riksdag väckt motion, nr 117, angående viss ändring i lagen om samhällets barnavård, i anledning varav jag får anföra följande:

Av innehållet i motionen framgår, att åbosen A. genom utslag förklarats vara fader till ett utom äktenskapet fött barn och tillika förpliktats att utgiva 30 kr. i månaden såsom underhåll till ifrågavarande barn från den 18 nov. 1926 tills det barnet fyllt 16 år. Emellertid uraktlät A. att fullgöra den honom sålunda åvilande försörjningsplikten, varför barnavårdsnämnden i Tryde »förskotterade» underhållsbidraget och tillika beslöt att jämlikt § 72 i lagen om samhällets barnavård meddela A. arbetsföreläggande. Sedan berörda beslut om arbetsföreläggande blivit A. delgivet erlades av honom 30 kr. och förband han sig tillika att därefter månatligen utgiva honom åvilande underhållsbidrag, i anledning varav barnavårdsnämnden lät vid vad i saken åtgjorts bero. A. underlät emellertid att fullgöra vad han sålunda åtagit sig och anhöll förty barnavårdsnämnden hos vederbörande landsfiskal om handräckning för A:s inställande å arbetshem. Landsfiskalen förklarade att »som av handlingarna ej framginge, att A. genom lättja eller liknöjdhet ådragit sitt minderåriga barn sådan nöd, att fattigvård enligt 1 § i lagen om fattigvården måst lämnas barnet, ansökningen ej kunde bifallas». Över landsfiskalens berörda resolution anförde barnavårdsnämnden besvär hos Länsstyrelsen, som emellertid ej fann skäl göra ändring, »enär med hänsyn till vad i målet blivit upplyst angående moderns till ifrågavarande barn ekonomiska ställning, sådana förhållanden, som avsåges i § 72 mom. b i lagen om samhällets barnavård, ej kunde anses föreligga, samt den begärda handräckningen sålunda lagligen ej kunnat lämnas». Regeringsrätten, varest barnavårdsnämnden anförde besvär, fann ej skäl göra ändring i Länsstyrelsens utslag.

Motionären har nu hemställt att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i lagen om samhällets barnavård att, i fall som det påtalade, lagen måtte lämna effektiv utväg till barnafaderns tvingande till att fullgöra honom åliggande försörjningsskyldighet.

Jag har haft anledning att tidigare ägna detta fall intresse, enär detsamma av barnavårdsnämnden i Tryde för yttrande underställts Sk. barnavårdsförbundet, inom vars arbetsutskott jag för kort tid sedan hade tillfälle att framlägga mina synpunkter, varvid jag särskilt ansåg mig böra betona — med anledning av ifrågasatt motion till Riksdagen — att Regeringsrättens berörda utslag icke finge anses vara av prejudicerande karaktär. Vid granskning av innehållet i de mig då tillställda handlingarna fann jag anledning att fram-

ställa anmärkning mot detta ärendes behandling hos barnavårdsnämnden, i det av handlingarna ifråga framgick, att nämnden »förskotterat» underhållsbidrag, vilket enligt nämndens förmenande icke kunde anses innebära ett omhändertagande för samhällsvård. Då emellertid gränsdragningen härvid vore av avgörande betydelse för blivande arbetsföreläggande — i det antingen mom. a eller mom. b i § 72 av lagen om samhällets barnavård skulle tillämpas — ansåg jag, att ärendet formellt bort läggas till rätta. Men även i fortsättningen synes tveksamhet hava gjort sig gällande, ty landsfiskalen åberopade 1 § i lagen om fattigvården i stället för att hänvisa till lagen om samhällets barnavård. Länsstyrelsen däremot ansåg sig böra åberopa § 72 i nyssnämnda lag och ansåg tydligen att mom. b varit å fallet tillämpligt, vilket emellertid torde kunna ifrågasättas, enär ju barnavårdsnämnden »förskotterat» underhållsbidrag, vilket i detta sammanhang synes böra så fattas att samhällsvård förelegat.

Utgående från att själva motionen syftar på tillämpningen av mom. b i § 72, vilket synes vara fallet, får jag vidare anföra:

Ifrågavarande moment, som är avsett att komma till användning, när sålunda varken fattigvård eller barnavård föreligger, stadgar skyldighet att efter föreläggande av barnavårdsnämnden inställa sig å arbetshem för den, som enligt av domstol meddelat slutligt utslag eller skriftligt av två personer bevittnat avtal, är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, som ej fyllt sexton år, men av lättja eller liknördhet underlåter att fullgöra denna plikt och härigenom föranleder sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomma barnet, att särskild åtgärd prövas påkallad för att framtvinga underhållsskyldighetens fullgörande.

Den springande punkten vid tillämpningen av detta moment är avgörandet huruvida vederbörandes underlåtenhet kan anses föranleda sådan försämring av barnets uppehälle och uppfostran, att särskild åtgärd prövas påkallad. För att något söka belysa de synpunkter, som vid ifrågavarande moments tillkomst anlades, anser jag mig böra hänvisa till vad av dåvarande chefen för Socialdepartementet till statsrådsprotokollet av den 29 febr. 1924 anfördes. Departementschefen yttrade sålunda bl. a. följande:

»Underlåtenheten bör ej vara beroende av bristande arbetsförmåga eller dylik anledning, utan skall hava sin grund i lättja eller liknördhet å försörjarens sida. Och slutligen bör ej varje underlåtenhet, som har dylik grund, kunna föranleda arbetstväng, utan den skall vara av viss, icke allt för oväsentlig betydelse med hänsyn till barnets uppehälle och uppfostran. Det synes nämligen böra fordras, att den skall föranleda sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomma barnet, att ett ingripande från det allmännas sida i form av arbetsföreläggande befinnes påkallat. Vid prövning av, om så kan anses vara fallet, läres hänsyn böra tagas bl. a. till vissa i det föregående omförmälda synpunkter, nämligen angelägenheten av att barnets och moderns villkor underlättas, så att barnet besparas onödiga umbäranden, samhällets intresse av att barnet erhåller vård och uppfostran, som äro ägnade att göra det till en så samhällsduglig medborgare som möjligt, och slutligen att samhället genom tvånget mot fadern till bidragsskyldighetens fullgörande tryggas mot risken att förr eller senare nödgas ingripa genom fattigvård eller genom barnets omhändertagande. Ett inskridande i nu föreslagen ordning mot fadern till ett barn, vars moder befinner sig i särdeles goda ekonomiska villkor, under det att faderns villkor äro jämförelsevis knappa, kan sålunda ej anses böra äga rum. Endast i ytterst sällsynta undantagsfall torde emellertid svårighet kunna uppstå för avgörande, huruvida försummelsen för-

anleder en sådan försämring av barnets villkor, att samhällets inskridande är påkallat.»

Av sagda yttrande torde man vara berättigad att draga den slutsatsen, att arbetsföreläggande — såsom innebärande ett för individen synnerligen allvarligt ingrepp i den personliga friheten — är att betrakta som ett för familjerätten specifikt exekutionsmedel, som icke bör kunna tillgripas i andra fall än där samhällets berättigade anspråk det fordra med hänsyn antingen till vikten av att gällande lagbestämmelser åtlidas eller att samhället säkrar sig mot utgifter, som vid tillgång till dylikt tvångsmedel icke behövt uppstå. Det sagda giver otvetydigt vid handen att den prövning, som bör föregå ett beslut om arbetsföreläggande enligt nu ifrågasatt moment, skall göras ytterligt noggrant med särskild avvägning mellan å ena sidan barnets rätt och å den andra den försörjningspliktiges anspråk på frihet. Vanliga civila fordringar — vilkas utbekommande ofta nog kan vara lika behjärtansvärt — ha icke utrustats med denna särskilda form för exekution, vilket i och för sig giver anledning till iakttagande av yttersta försiktighet vid tillämpningen av paragrafen överhuvud men dess andra moment särskilt.

Beträffande Malmö stads barnavårdsnämnds erfarenheter i nu ifrågasatt moment avseende bör påpekas, att några svårigheter vid tillämpningen av mom. b icke yppat sig, på ett undantag när, vid vilket jag anser mig böra dröja.

År 1927 meddelades direktören T. i Stockholm arbetsföreläggande enligt § 72 mom. b, och beslutet blev honom i vederbörlig ordning delgivet. Enär han icke ställde sig föreläggandet till efterrättelse måste ansökan om handräckning ingivas till Överståthållarämbetet, som emellertid ifrågasatte huruvida åberopade moment kunde i fallet tillämpas. Med anledning härav ingav jag en längre skrivelse i ärendet, varefter handräckningsansökningen bifölls. Innehållet i sagda skrivelse torde vara av intresse. Efter att hava i korthet redogjort för momentets tillämplighet hänvisade jag till följande uttalande av kansli-sekreteraren i Socialdepartementet Nils Moureau (återgivet i »Tidskrift för barnavård och ungdomsskydd» nr 2 år 1926):

»Men hur skall man gå till väga för att kunna avgöra, om barnets lagliga uppehälle och uppfostran försämrats genom barnafaderns försumlighet? Då modern har jämförelsevis god inkomst och hon kanske har barnet inackorderat hos sina föräldrar, som måhända äro ganska välbärgade, kan man då anse, att det har någon betydelse om barnafaderns bidrag erlägges eller ej? Vid första överbägande kan det synas som om under sådana omständigheter detta ej vore förhållandet. Tänker man emellertid närmare på saken, kommer man dock ganska snart till en annan uppfattning. Det uppfostringsbidrag, varom dom meddelats, skall grunda sig på bestämmelserna i 3 § av lagen om barn utom äktenskap, där det sägs, att »barnet njute av föräldrarna uppehälle och uppfostran efter ty med avseende å båda föräldrarnas villkor må anses skäligt». När ett uppfostringsbidrag på det sättet blivit avpassat efter bägge föräldrarnas villkor, torde det utan vidare vara uppenbart, att, om den ene av dem uraktlåter att fullgöra sin skyldighet, så inverkar det på barnets lagliga rätt, även om barnet icke för ögonblicket utsättes för lekamlig nöd. Att under sådana omständigheter skäl till ingripande enligt 72 § mom. b föreligger torde få anses vara klart.»

Även om jag icke helt och hållet anser mig kunna dela denna uppfattning, anser jag dock att ett åsidosättande utav fullgörandet av ett genom dom fastställt underhållsbidrag måste anses inverka försämrande på barnets lagliga rätt till underhåll. Riktigheten av den konklusion, som kansli-sekreterare Moureau härav drager, vågar jag dock i viss mån bestrida. För tillämpning av momentet

fordras ju att det skall vara fråga om *sådan* försämring av det lagliga underhållet att särskild åtgärd prövas påkallad för att framtvunga underhållsskyldighetens fullgörande. Med denna formulering anser jag lagstiftaren hava velat säga ifrån, att icke varje försämring skall kunna föranleda ingripande enligt § 72 mom. b, utan det skall vara fråga om en försämring av icke allt för oväsentlig betydelse med hänsyn till barnets levnadsförhållanden — en uppfattning vars riktighet synes erhålla stöd i Departementschefens ovan berörda uttalande till statsrådsprotokollet. Jag menar med andra ord, att den blotta omständigheten, att underlåtenhet på grund av lättja eller liknöjdhet föreligger, icke utan vidare får anses medföra rätt till ingripande med arbetsföreläggande, utan bör vid frågan härom de faktiska omständigheterna i ärendet — som ovan framhållits — göras till föremål för en synnerligen noggrann prövning med tagen hänsyn till alla de omständigheter, som av Departementschefen anförts. Att man måste anlägga dylika synpunkter vid prövningen anser jag vara beroende på exekutionsformens säregna karaktär av ett frihetsberövande, ty man får icke lämna ur sikte, att ingreppet är av så allvarlig karaktär, att det icke annat än vid nödtvång bör kunna komma i fråga.

Beträffande så den föreliggande motionen anser jag — under åberopande av vad ovan anförts — att densamma icke tillräckligt tagit hänsyn till de speciella omständigheter, under vilka förevarande moment vuxit fram, och med hänsyn jämväl till de upplysningar, som jag erhållit från föredraganden i Regeringsrätten angående ifrågavarande ärendes formella läge, anser jag den av motionären föreslagna åtgärden obehövlig. Som jag förut framhållit får icke Regeringsrättens berörda utslag anses vara av prejudicerande natur, och under sådana förhållanden kan jag icke inse att en omredigering av lagrummet ifråga skulle på något sätt kunna vara ägnad att för framtiden undanröja de svårigheter för vilka motionären gjort sig till tolk.

Malmö den $\frac{4}{2}$ 1930.

För Malmö stads Barnavårdsnämnd
Ake Bylander.